

חסיד מופלא עלה מגרמניה

ספר מאובק שמצא בחנות ספרים בעיר הוכברג שבגרמניה, סלל את דרכו של שלמה'לה, בנו של רב העיר, אל חסידות ברסלב ■ **נחמן גורליץ ודוד ברסלב** פורסים, עובדות חיים וסיפורים מופלאים על דמות המופת של **החסיד רבי שלמה וקסלר זצ"ל**, מזקני חסידי ברסלב בירושלים, שהאדמו"ר רבי דוד'ל בידרמאן מלעלוב ורבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היו קמים בפניו ■ בית אבא בגרמניה, העלייה לארץ-הקודש בשנת תרמ"ח, ההשתקעות בשכונת 'בתי מחסה', ההתקשרות בכל נימי נפשו לרבינו, חיי חבורת ברסלב בעיר העתיקה, הכנסת האורחים המיוחדת והריקודים הנלהבים, סיפורי המופת וקנאותו לקודשי ישראל

מימין לשמאל רבי שלמה וקסלר, נכדו החתן רבי משה חיים ברנדויין, והמגיד הירושלמי רבי בן ציון דלר ז"ל

דמות
מופאת

נחמן גורליץ | דודו ברסלבר | צילום: ארכיון

את כתלי חנות הספרים ברחוב היהודים בעיר הוכבר שבגרמניה כיסו עשרות מדפים, גדושים בספרי קודש שונים. המוכר, יהודי מקומי, טרוד היה בסידור הספרים, שעה שדמותו של שלמה'לה, בנו חביבו של רבה הנערץ של העיר, נראתה קרבה ובאה אל החנות, תוך כדי שהוא כובש פניו בקרקע. בעל החנות קידם את פניו במאור-פנים, והנער השיב לו לשלום, אגב צעידה אל תוככי החנות, לעבר המדפים העמוסים. כאשר התרגלו עיניו לאפלולית השוררת במקום, החל תר בסקרנות אחר ספרים בלתי מוכרים, כאלה שטרם שזפו עיניו. מבקש ה' הוא הנער, בעל נשמה מלאת כיסופים לבוראה. דמות חריגה הוא בסביבתו המודרנית: בשמירת עיניו בלכתו ברחוב ובשאר הליכותיו הקדושות, השונות משאר בני גילו. עתה, היו עיניו מדלגות בעניין רב על הספרים, כשלתע צדו ספר לא מוכר, מאובק קמעא: 'ליקוטי עצות' – – –

הספר, שהגיע בניסיונות מופלאות אל חנות הספרים בגרמניה, המתין ימים רבים לרגע בו ימלא את שליוחותיו. והנה הגיעה השעה... שלמה'לה פותח את הספר, ומיד כשעיניו עוברות על פני השורות, מבחין הוא כי אין זה ספר כשאר ספרי המוסר וההגות אליהם הורגל. רוח מיוחדת של קדושה ודעת מנשבת בין דפיו. היתה זו רוחו של צדיק האמת שקראה אליו מתוך המילים: 'צונן להתקרב לעבודת הבורא? הבה ואלמדך מאל"ף עד תי"ו...' הוא שילם את מחיר הספר, ויצא מהחנות בלב הולם להתרגשות, מאמץ את הספר החדש קרוב אל לבו.

בבואו לביתו, ישב והגה בספר. עם כל שורה ושורה, חש התפעלות נפש עמוקה. עולמות חדשים התגלו לפניו: 'אכילה בקדושה', 'התבודדות', 'רצונות וכיסופין'... הוא חש שמחבר הספר מבעיר שלהבת קודש בליבו.

מיום זה ואילך, לא מש הספר מתחת ידו. הוא החל מקיים בדביקות את הנאמר בו; באותם ימים נקשרה נפשו בנח'ל נובע מ'קור ח'כמה, לכל ימי חייו.

לארץ הקודש, בעקבות ספר

החסיד המופלג רבי שלמה וקסלר, נולד בגרמניה, לאביו הגאון הצדיק רבי פנחס משה אלחנן, שכיהן כרבה של הוכבר.

גדול בתורה וביראה היה האב, מכל רחבי גרמניה נהרו אליו נערים מבקשי דעת, כדי ללמוד תורה מפיו.

בנו הצעיר, שלמה'לה, התבלט משאר חבריו שבמחיצתם גדל; כבר בשנות בחרותו המוקדמות מאס בהבלי העולם הזה ותאוותיו, ונכסף בכל מאודו לעבודת ה'.

משמים צפו בכיסופיו הטהורים, וסללו עבורו את

הדרך אל הצדיק.

כלל ידוע הוא, שאורו של רבינו אינו מתגלה, אלא למי שלב מתגעגע לו. שלמה'לה היה בעל לב כזה. הספר שמצא, הפך לידיו הטוב ביותר, והבעיר בקרבו להבה יוקדת ליוצרו.

לימים יציין רבי שלמה עובדה מפליאה: למרות שבגרמניה מולדתו, לא נמצאו חסידים, וחסידו ברסלבר בפרט, ולפיכך גם 'מתנגדים' לא היו – אך כיוון שכבר אמר רבינו "הבאתי לכם מתנה – מחלוקת", צמח לו, למקורב החדש, מתנגד לדרכו החדשה. היה זה אחד מקרוביו, שנהג דרך קבע להחביא את הספר מפניו, כל אימת שהיה משאירו על החלון. ובכל פעם מחדש, היה עליו לחפש אחר הספר הקדוש...

מאז דבק הנער בדרכו של רבינו, השתוקק בכל ליבו לקיים את כל הנאמר בספר, מהסעיף הראשון ועד האחרון. כיון שכן, חש שהמילים שלהלן זועקות אליו: "מי שרוצה להיות איש ישראל באמת, דהיינו שילך מדרגה לדרגה – אי-אפשר כי אם על-ידי קדושת ארץ-ישראל!"

מיום ליום הלכו כיסופיו לארץ-הקודש וגברו, עד שיום אחד פנה אל אביו ובקשתו בפיו: "הבה נעלה לארץ אבותינו!"

באותם ימים נחשבה העלייה ארצה למעשה חריג; קל וחומר כשמדובר ביהודי גרמניה. דבריו עוררו תמיהה גדולה. אלא ששלמה'לה הצעיר, שמידת העקשנות דקדושה טבועה היתה בנפשו, לא ויתר על רצונו. הוא שב והפציר, עד שנענה אביו: "רצונך לעלות לארץ-ישראל? עלה לבדך, ואני אדאג לך להוצאות הדרך".

נפרד הנער הצעיר ממולדתו וממשפחתו, ארז את חפציו, והפליג באונייה לעבר ארץ חמדת אבות. היה זה בשנת תרמ"ח. לאחר שהטילה האונייה עוגן בחופי הארץ, ירד שלמה'לה ממנה, כשליבו עולה על גדותיו... הנה עומדות רגליו על אדמת הקודש, שעל רוממות מעלתה למד כה רבות מתוך הספר הקדוש שעמו.

ברדתו מן האונייה, נשאל על-ידי שוטרים טורקיים, ששלטו אז בארץ: "מאין הגעת?" – "מגרמניה".

"אם כך", השיבו לו נחרצות, "שהותך בארץ, מוגבלת למספר חודשים בלבד".

הנער עולה בחדווה לירושלים קרתא דשופריא, וקובע בה את מושבו. גם בירושלים דאז, שהייתה מלאה תלמידים-חכמים ויראי ה', לא הצליח להסתיר את יראתו שקרנה מפניו. שמירת עיניו הייתה לאות ולמופת, והכל כינוהו: "דער פרומער בחור" (= הבחור הירא והחרד).

בירושלים התגורר באותם ימים הגאון רבי עקיבא יוסף שלינגר, בעל 'לב העברי'. הנער שיראתו על פניו, נשא תן בעיניו והוא קרבו קירבה רבה ודאג לכל מחסורו. כיוון שהיה שלמה כבן-בית אצלו, הבחין רבי עקיבא יוסף בספר 'ליקוטי עצות' שאינו מש מחיקו של הנער.

חיבתו והערצתו היוקדת של בעל 'לב העברי' לתורתו של רבינו היא מן המפורסמות. בספרו מביא הוא מדברי רבינו, ולמים אף סייע בהקמת בית המדרש הראשון של חסידי ברסלבר בירושלים העתיקה, מול מקום המקדש.

"היודע אתה?", פנה אל שלמה, "יש עוד ספרים

נפלאים ממחבר קדוש זה; הבה ואראך". הוא הוליכו אל ארון הספרים, והראה לו את הספרים 'ליקוטי מוהר"ן' ו'ליקוטי הלכות', וסיפר לו על חסידי ברסלבר המתגוררים בירושלים.

שש הנער על הספרים החדשים שגילה, כמוצא שלל רב, והרווה את צימאון נפשו בהם.

כעבור תקופה, שיכרו רבי עקיבא יוסף עם בתו של רבי מנחם מאניש שיינברגר. לשם כך זימן את הכלה והוריה אל ביתו של המהר"ל דיסקין זצ"ל, וביקש מהנער להציץ מבעד חור המנעול אל החדר בו ישבו. התכופף שלמה אל חור המנעול, תוך כדי שהוא מסתתרו בכף ידו, ומסתכל על ידו...

זמן קצר לאחר מכן, נתקיימו הנישואין, ובעקבות כך, הותר לו מבחינה חוקית להישאר בארץ לקביעות.

כל אותם ימים, עמד רבי שלמה בקשרי מכתבים עם בני משפחתו ואביו שבגולה. הערצה גדולה רחש רבי שלמה לאביו, וכך היה אומר: "בכל הדברים גדול אבי ממני, לבד משני דברים, שזכיתי אני יותר ממנו. האחד: התקרבותי לרבינו; והשני: שזכיתי לעלות לארץ-ישראל".

רבי שלמה התיישב בשכונת 'בתי מחסה', שם התגורר למעלה מיובל שנים, עד לנפילת העיר העתיקה, בשנת תש"ח, לידי הירדנים.

מצא את שאהבה נפשו

באותם ימים דרו מתי מעט חסידי ברסלבר בעיר הקודש והמקדש. כעבור מספר שנים, בשנת תרנ"ז, עלה ארצה החסיד הגדול, איש האלוקים, רבי אברהם בן רבי נחמן חזן, מאומן. הוא השתקע בארץ-הקודש למשך 20 שנה, כאשר מידי שנה הפליג באונייה לאוקראינה, בתנאים הקשים של אותם ימים, כדי לקיים את דברי רבינו – להיות אצלו בראש-השנה. מרגע ההיכרות של רבי שלמה עם רבי אברהם, נקשרה נפשו בנפשו. הוא מצא בו את שאהבה נפשו, גאון וחסיד, הבקי בכל מכמני התורה, נגלה וסוד, שפל בעיני עצמו, ודבוק בדביקות יוקדת, בכל נימי נפשו ברבינו הקדוש.

את חסידי ברסלבר, שדרו באותם ימים בירושלים, ניתן למנות על יד אחת. לפיכך, חיבב והעריך רבי אברהם את רבי שלמה בלי שיעור, ופתח בפניו את אוצרות-הטוב הצפונים במוחו ובליבו. רבי שלמה דבק בדברי רבי אברהם והיה מעלה על הכתב את אשר שמע מפיו. מעט מזעיר מרשימותיו, הודפס בספרים 'כוכבי אור' ו'חכמה ותבונה'. כעבור מספר שנים עלתה ארצה קבוצה של חסידי ברסלבר. היו אלה בני החבורה מברדיטשוב: רבי נפתלי כהן – חותנו של רבי אברהם, וכן מקורביו של רבי אברהם: רבי יעקב פילמר ומי שהיה אחר כך לחתנו רבי שמואל מאיר אנשין, רבי שמואל העשיל פרידמן, רבי גדליה ברגר, רבי צבי סטלמאך ורבי בן-ציון דובינקי.

רבי אברהם, שצפה בעיניו הטהורות את הסכנה הרוחנית הממשמשת ובאה על יהדות רוסיה, היה מרבה לדבר על לבם של אלו שהייתה לו השפעה עליהם, שיעשו כל שביכולתם, כדי לעלות ולהתיישב בארץ-הקודש.

בני תבורה זו נשמעו לדבריו, כשחלקם משאיר בגולה מעמד, פרנסה מבוססת ונכסים. וכן, מתוך

מסירות-נפש עלו והשתקעו בארץ.

באותן שנים אף עלה ארצה, רבי נתן בייטלמכר, בנו של רבי פנחס יהושע מטשערין, תלמיד מוהר"ן, וחתנו של רבי נחמן מטולטשין, זכר צדיקים לברכה.

ידידות אמיצה נקשרה בין רבי שלמה ובין חסידים נלהבים אלו, שתום ליבם ודביקותם העצומה ברבינו קרנו מפניהם. בייחוד התיידד רבי שלמה עם החסיד רבי נתן בייטלמכר. שנים ארוכות היו לומדים יחדיו בספרי רבינו הקדוש, ועוסקים בקיום עצותיו.

עבודה גדולה הייתה להם ב'שמחה וריקודים': כשהיו מסיימים את לימודם, היו שרים ומרקדים בשמחה עצומה, מתוך אושרם על שזכו להתקרב לאורו של צדיק האמת. על חברותא קדושה זו לא ויתרו מעולם. כאשר חלה אחד מהם, היה חברו בא אל ביתו לבקר, וללמוד עמו בספרי רבינו.

בשנת תרס"ב, נוסד בירושלים בית-המדרש הראשון שנקרא על-שם רבינו, מול מקום המקדש, ומאוחר יותר נאלץ מסיבות שונות לנדוד ממקום למקום. אחת 'מתחנותיו' הייתה בבית-מדרש סמוך לבניין 'גמילות חסד'.

"באותה תקופה", סיפר החסיד רבי שמואל מאיר אנשין לבנו רבי ישראל נחמן, "נהגו אנשי שלומינו, בהשפעת דברי רבי אברהם בן רבי נחמן, לרקוד מדי לילה לאחר תפילת ערבית ריקוד של שמחה שנמשך כחצי שעה. ערב אחד, הגיעו קולות השירה והריקודים לאוזני שוכני הבניין הסמוך, וכיוון שלא היו רגילים בכך, מיהרו אל בית-המדרש והרימו קול מחאה. לנוכח מחאתם פסקה השירה הנלהבת באחת.

"רבי שלמה החל נושא ונותן עמם בדברים, כשהוא מסביר להם, כי אין כל פסול ופגם בהנהגה זו. אולם האנשים עמדו על שלהם. באותם רגעים, נכנס אל בית-המדרש רבי אברהם. בראותו את הדיון הסוער, שאל את אנשיו, במה דברים אמורים? כששמע על

שלמה'לה הצעיר, שמידת העקשנות דקדושה טבועה היתה בנפשו, לא ויתר על רצונו. הוא שב והפציר, עד שנענה אביו: "רצונך לעלות לארץ-ישראל? עלה לבדך, ואני אדאג לך להוצאות הדרך". נפרד הנער הצעיר ממולדתו וממשפחתו, ארז את חפציו, והפליג באונייה

מה נסוב הוויכוח, פנה אל המוחים, ואמר: 'רצונכם לקיים את המצווה של עצבות? קיימו אותה, אולם אנו חפצים לקיים את המצווה של שמחה'..."

אהבה ואחוה עצומים שררו באותם ימים בין חסידי ברסלבר המעטים, אפילו המתנגדים היו יוצאים נכחם מדרגם והתפעלותם, ואומרים, כי חסידי ברסלבר נראים כמשפחה אחת.

החסיד רבי שמואל מאיר אנשין, היה אומר לבניו:

"בשמחה משפחתית אני משתתף רק אם אני מוזמן אליה, אך כשהשמחה שורה במעונו של אחד מחסידי ברסלבר, אני מגיע גם ללא הזמנה".

החסיד שאסף מחוסרי בית

בעל לב רחב וגדול היה רבי שלמה. ביתו היה פתוח לרווחה לכל אדם. באותן שנים, סבלו בני ירושלים מעוני ומחסור, פרנסתם העיקרית הייתה מדמי ה'חלוקה' שקיבלו מהכוללים, כאשר כל משפחה נתמכת על-ידי הכולל השייך לארץ מוצאה. מדובר היה בקצבה זעומה ביותר, שהספיקה אך בקושי לכלכלת המשפחות. גורלו של רבי שלמה שפר עליו, כיון שעקב מוצאו הגרמני, השתייך לכולל הו"ד (= האלאנד-דייטשלאנד) של יוצאי הלנד וגרמניה. כולל זה היה בעל אמצעים, כאשר מאידך, נמנות עליו משפחות בודדות. רבי שלמה ניצל את מצבו הכלכלי המשופר יחסית, כדי לסייע לנוקקים; כפו פרש לעני וידו שילח לאביו, ולא פעם אסף אנשים מחוסרי בית אל ביתו לתקופות ארוכות.

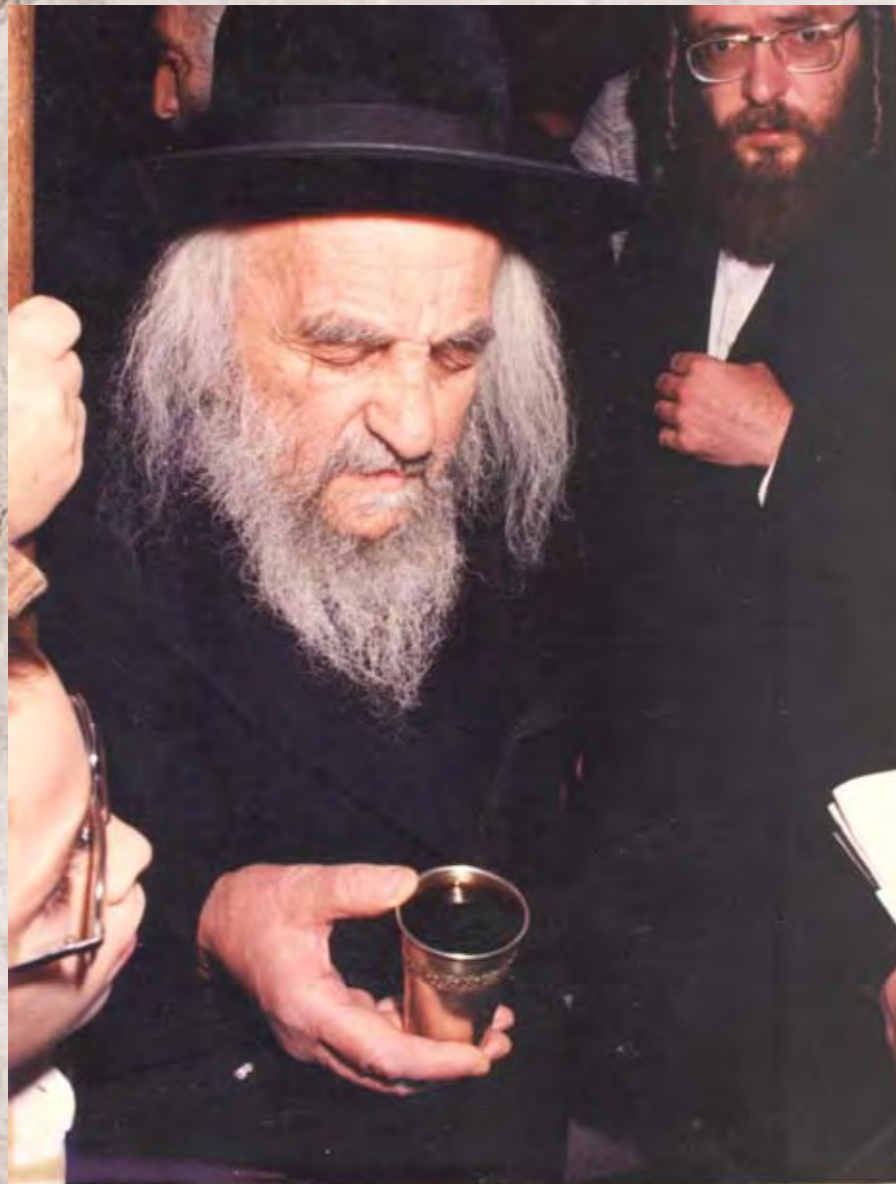
רבי שלום איזן זצ"ל, מגדולי מורה ההוראה בירושלים, גדל בילדותו בבית רבי שלמה תקופה ממושכת, לאחר שהתייתם מאביו, וכל ימיו היה מספר בהתפעלות על מעשי צדקותו וקדושתו של רבי שלמה.

רבי מרדכי אהרן שיינברגר שליט"א, אחיינו של רבי שלמה, מספר על יהודי גלמוד, שברוב ייסוריו היה מתרעם תמיד על סובביו, ורבי שלמה הכניסו אל ביתו, ונהג כלפיו ביחס מיוחד, משל היה בנו. במחיצתו היה אותו יהודי לאדם אחר, ומילת טרוניה לא נשמעה מפיו.

אך גם אותן שנות רווחה, באו אל קיצן. ואז, דלותם של בני היישוב הישן הייתה גם נחלתו של

הרה"ח: רבי ישראל בר אודסר (משמאל) ורבי שמואל הורביץ (עומד) באירוסין של רבי עמרם הורביץ ז"ל

הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

"רבי שלמה איש קדוש"

עם כל גדולותו העצומה, היה רבי שלמה נוהג בפשטות עצומה. אהבה עמוקה היתה לו לכל יהודי, ובפרט אם נמנה בין המקושרים לרבינו הקדוש. גם לילדים קטנים היה מאיר פניו.

אחד מזקני ירושלים שיבלחט"א מספר, כי בילדותו, בכל פעם שהיה הולך עם חבריו לכותל המערבי, נוהגים היו בקביעות להיכנס אל ביתו של רבי שלמה. הוא היה מחלק להם סוכריות, לומד עמם קטע מליקוטי מוהר"ן, ולאחר מכן עורך עמם ריקוד, ונפרד מהם לשלום.

החסיד רבי ישראל דוב אודסר היה מספר בהתפעלות, כיצד היה מכתת רבי שלמה רגליו מדי שבת בשבתו, אל ביתו של אחד מחסידי ברסלב, כדי ללמוד עמו 'סיפורי מעשיות', כשאינו חס על כבודו. וזאת, למרות העובדה שרבי שלמה כמעט לא יצא מפתח ביתו, וגם כאשר עשה זאת, היה כובש פניו בקרקע, ולא מוציא עיניו מארבע אמותיו.

סיפר פעם אחד מצעירי החסידים, שכאשר הגיע אל ביתו של רבי שלמה לבקרו, שח לו רבי שלמה בכאב, כי בעת האחרונה אין לו דיבורים בהתבודדות כמקדם, דבר שמסב לו צער רב. אותו חסיד התמלא התפעלות ממידת התמימות והפשיטות של רבי שלמה, שאינו חש פחיתות כבוד לגלות זאת לאברך צעיר.

כשעבר החסיד רבי שמואל הורביץ תלאות רבות בתקופת התקרבותו לדרך רבינו, היה לו רבי שלמה למשיב נפש. כל אותם ימים תמך בו וחזק את ידו.

וכך מספר רבי שמואל ביומנו: "נכנסנו לבית רבי שלמה וקסלר, ודיברנו ביחד בעבודת ה'. ויאמר לנו רבי שלמה נרו יאיר, כי הוא מצא אצלו כתב יד מורנו הרב רבי אברהם בן רבי נחמן זכורנו לברכה, העתק מכתב יד של מוהרנ"ת ז"ל, זה לשונו: 'עתה צריך כל אחד מאיתנו למסור נפשו במחשבתו עד קצה האחרון בגוף ונפש וממון, אך מאחר שאוחזין בקצה האחרון חס וחלילה, צריכים לחשוב מחשבות אין

הערצה גדולה רחש רבי שלמה לאביו; וכך היה אומר: "בכל הדברים גדול אבי ממני, לבד משני דברים, שזכיתי אני יותר ממנו. האחד: התקרבותי לרבינו הקדוש הנ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה; והשני: שזכיתי לעלות לארץ-ישראל"

הרה"ח רבי ישראל נחמן אנשין בצעירותו

צריכים אנחנו לדעת, ולשים ליבנו, שזה לא לחינם, ובודאי דא רמיזא שיעבור עלינו איזה מסירות נפש, וצריכים להכין את עצמנו לזה".
גאון ומתמיד עצום בנגלה ובנסתר היה, יושב היה ספון בביתו ומשים לילות כימים על התורה והעבודה, ספריו הרבים - בכל חלקי התורה, הלכה ואגדה, חכמת הנסתר והנגלה - היו מלאים חידושים והגהות בכתב ידו.

בלימודו בספרי רבינו, היה כמעין המתגבר; את חידושיו שעלו לו בעת לימודו היה מציין על דפי הספר, וכך נשתמרו חלק מהם עד עצם היום הזה. חביב עליו במיוחד, היה הספר הקדוש 'עלים לתרופה' - מכתבי קדשו של רבי נתן. מרוב חביבותו לספר זה, ציין בצידו של כל מכתב את תמציתו למעשה.

מדי לילה היה קם בחצות כארי לעבודת בוראו, בימי חורף כבימות הקיץ, כשאינו מוותר על הנהגה קדושה זו.

גדולי ירושלים הכירו בו כאיש קדוש, אשר ראשו בשמי שמיים, ונהגו כלפיו בכבוד גדול. ידוע היה בירושלים, כי רבי שלמה הינו אחד משני היהודים שהאדמו"ר רבי דוד'ל בידרמאן מלעלוב קם בפניהם. "רבי שלמה הוא איש קדוש וטהור", היה אומר רבי

אתי בספרי רבינו הקדוש, ואחרי כן רקדנו יחד בשמחה...

"הוא היה לוקח אותי עמו בחצות לילה אל הכותל המערבי. באותם ימים היה פחד גדול מפני ערביי הארץ, אולם הוא היה הולך לכותל ללא שום פחד, ובכותל היה מבקש רחמים על עם ישראל.

"אני זוכר שהייתי פעם בבית-כנסת בירושלים, כשישב שם רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, ולמד. לפני תפילת מנחה נכנס רבי שלמה לבית-הכנסת. באותו רגע ראיתי את רבי יוסף חיים זוננפלד קם מלוא קומתו לפניו, כמו לפני מלך. הוא היה אומר על רבי שלמה שהוא 'ספר תורה', סיפר רבי ישראל דוב.

מטבעות יקרות על הריצפה

גם מפי הרה"ח רבי נחמן ישראל בורשטיין, שיבלחט"א, שמענו על גודל פרישותו של רבי שלמה ושנאתו הבצע שלו:

"אמרו עליו, ולא כמשל, שאינו מכיר בצורת מטבע. זכורני מימי ילדותי בעיר העתיקה, שבביתו של רבי שלמה ב'בתי מחסה', מתחת למיטה שבחדר המבוא, היו מפוזרות מטבעות רבות. חלקן 'שילינגים', שערכם היה רב. רבי שלמה הקפיד, כאשר נפלה מטבע לארץ, לא להתכופף ולהרימה, כי הלא תאוות ממון היא עבודה-זרה (ליקוטי מוהר"ן ח"א כג), ואסור לכרוע בפני עבודה זרה!

"בכל פעם שנפלה מטבע בביתו, היה משאירה על הריצפה. נתקיימו בו ברבי שלמה דברי הנביא על אחרית הימים: 'ביום ההוא ישליך האדם את

לשם כך זימן את הכלה והוריה אל ביתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל, וביקש מהנער להציג מבעד חור המנעול. התכופך שלמה אל חור המנעול, תוך כדי שהוא מסתירו בכף ידו, ומסתכל על ידו... נתקיימו הנישואין

הרה"ח רבי שמואל מאיר אנשין ז"ל

רבי שלמה. באותם ימים, לא ניכר שום שינוי במצב רוחו; שמחתו התמידית שקרנה מפניו, לא נגרעה כהוא זה, והוא המשיך לעבוד את בוראו עבודה תמה.

בעל ביטחון מופלג היה, ואמונתו וביטחונו האיתנים בה', השפיעו על כל סובביו. גם כאשר התקיימו הוא ובניו ביתו מלחם צר ומים לחץ, המשיך במעשי החסד שלו והיה פורס מלחמו לרעב - והכל במאור פנים ובשמחה, כזו של אנשי רבינו הקדוש.

ניגוני שמחה מתנגנים מפיו, וכאשר נכנס אורח אל ביתו, היה נותן ידו בידו, ופותח עמו בריקוד נלהב...

על הכנסת האורחים המופלאה של רבי שלמה, שמענו מפי החסיד הישיש רבי ישראל דוב אודסר, כשאגב כך, הוא מתאר בצבעים חיים את קדושתו הנשגבה של רבי שלמה.

בשנת תרע"ט, נסתלק לשמי מרומים החסיד המופלא רבי ישראל קרדונר, רבו של רבי ישראל דוב. האברך הצעיר, בשנות ה-20 הראשונות לחייו, חש כמו יתום. השהות במחיצת רבי ישראל קרדונר, איש ההתבודדות והיעירות, הטעימה אותו טעם גן-עדן בעבודת בוראו, וכאשר נסתלק מורו ורבו, לאחר מחלה קצרה, דומה היה עליו כאילו חרב עולמו.

כיוון שבטבריה עירו לא נמצאו חסידי ברסלב, עלה לירושלים עיר הקודש, כדי למצוא בה נחמה במחיצתם של אנשי הצדיק. לימים כשסיפר על חסידי ברסלב הנלבבים, שהתגוררו בירושלים באותה עת, היה מעלה את זכרו של רבי שלמה, שאצלו היה כבן-בית, ברטט ובערנה:

"כאשר ישבתי לאכול במחיצתו, התמלאתי בושה ויראה מפניו, והרהרתי לעצמי: 'אני, אין לי שום קשר עם רבי שלמה; הוא איש קדוש, מלאך! רק לראות אותו בעת האכילה - היה די; הוא אכל מעט מעט, בקדושה גדולה, ופניו היו מלאים אור!'

"לא היה לו כלל 'ריח של כסף'; הוא לא ידע כלל אם יש כסף בעולם. כשהייתי בא אליו, היה נותן לי את כל אשר בביתו. הוא היה לומד